

30 JUL 2010

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆԻ ԾՐՋԱՆԻ 1937 թ.

**ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԶՈՌՎԵՏ
ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ**

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ԿՈՍԻՏԵՅԻ 1937 թ. 28-Ը ՄԱՐՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏՈՒՄ

636
4-53

22 MAY 2013

21279

636
4-53

Անճանապահության գործը պետք է իրենց ձեռքն առնեն վաղը կուսակցությունը, մեր բոլոր աշխատավարձերը՝ կուսակցականները և անկուսակցականները, նկատի ունենալով, վաղ անճանապահության պրոբլեմը այժմ նույնպիսի առաջնահերթ պրոբլեմ է, վաղ պետք է յերեկ՝ արդեն հաջողությամբ լուծված հացահատիկի պրոբլեմը. կարիք էլ չկա տպացուցելու, վաղ խորհրդային մարզիկ, վարձակառու հաղթահարել և իրենց նպատակի նախապահին բազմաթիվ լուրջ խոչընդոտներ, կկարողանան հաղթահարել և այս խոչընդոտը:

ՍՏԱԼԻՆ

1010
42253

Կերովականի տպարան

Գլավլիտի լեռնորդ Մ. 2548

Պատվեր № 622

Սոցիալիստական անասնապահության վերելք ստեղծելու, անասունների քանակական և վորակական բարձր ցուցանիշներ ձեռք բերելու, մթերատվությունը բարձրացնելու, բոլոր տեսակի հիվանդություններին դեմ պահելու և անասնակերով ու արոտավայրերով ապահովելու համար՝ կիրովականի Շրջանային Դործադիր Կոմիտեն Սահմանում և հետեվյալ Պարտադիր Զոո — ,անասնաբուժական (Զոովետ) կանոնները, անասունների խնամքի և պահպանման վերաբերյալ:

1. ԱՆԱՍՈՒՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՇԵՆՔԵՐԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՆՐԱՆՑ ՊԱՇՏ- ՊԱՆՈՒՄՆ

1. Կոլտնտեսական ֆերմաներում անասունների համար, շենքերի հողամասի ընտրությունը և առանձին շենքերի դասավորումը կատարվում և Շրջ. Հողբաժնի թույլատվությամբ (շինարարական,

տեխնիկական, դոստեխնիկական և անասնաբուժական հսկողությամբ):

2. Արգելվում և այն տերիտորիայում վորտեղ տեղավորված են անասունները, կառուցել անասունների սպասարկման հետանմիջական կապ չունեցող բնակելի և տնտեսական շենքեր:

3. Նախապես ուրիշ նպատակի համար ծառայած շենքերը, անասունների համար ոգտագործել թույլատրվում և միմեայն այդ շենքերը ախտահանելուց և հարմարեցնելուց հետո:

4. Յուրաքանչյուր կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներում պետք և ունենալ հատուկ կահավորված ծննդաբաններ:

5. Ծննդաբանները՝ կովերի, դամբիկների, մաքինների և խոզերի մասսայական ծննդաբերությունը սկսվելուց առաջ՝ պետք և խնամքով մաքրվին ու ախտահանվին: Բացի այդ, յուրաքանչյուր ծննդաբերությունից հետո խոզերի բաժանմունքները և մյուս կենդանիների կանգնած տեղերը պետք և ախտահանվին:

6. Հիվանդ և վարակիչ հիվանդու-
թյուն ունենալու մեջ կաձկաձեղի կենդանի
ներին առանձնացնելու համար, կոլտնտե-
սական ֆերմաներում կառուցել կամ հատ-
կացնել հատուկ շենքեր (մեկուսարաններ):

7. Մեկուսարանները շինվում յին-
գոմերից, վոչխարանոցներից և խոզանոց-
ներից, բանուկ ճանապարհներից, ջրելու-
տեղերից ու բնակարաններից 200 մ. վոչ-
պակաս հեռավորութան վրա: Հիվանդ
կենդանիներին սպասարկելու համար մե-
կուսարաններին հատկացվում է առանձին
աշխատող և ինվենտար:

8. Յուրաքանչյուր տարի, նախքան
անասունները մսուրային շրջանին անցնե-
լը, պետք է կատարել շենքերի նորոգում,
(սվաղել, սպիտակացնել, ապակիները
զցել և այլն):

9. Կորսնտեսական ապրանքային ֆեր-
մաներում անասունների բոլոր շենքերը
պետք է ունենան բաժանմունքներ, մը-
սուրներ, վանդակներ, հորթերի համար
կապեր, դուլեր, լապտերներ, (ֆանար-
ներ) և ուրիշ անհրաժեշտ ինվենտար:

10. Անասունների գոմերը պետք է
պահվեն մաքուր, ամեն ուր գոմաղբը
դուրս տանել, անասունների տակը չորա-
ցնել չոր ցամքաբով:

11. Անասունների բոլոր գոմերը տար-
վա մեջ վոչ պակաս քան 2 անգամ պետք
է հիմնական մաքրման և ախտահանման
յենթաբկել (կրով սպիտակեցնել, կրիոլինի
լուծույթով ախտահանել և գոլ ջրով լը-
վանալ): Դա պետք է կատարել աշնանը՝
անասունների մսուրային շրջանը սկսելուց
առաջ և գարնանը: Միաժամանակ պետք է
մաքրել ֆերմայի բնակելի շենքերի ու
գոմերի տարածութան վրա կուտակված
աղբը:

12. Անխտի բոլոր անասնագոմերում
ունենալ ջերմաչափեր:

13. Անասունների գոմերի ջերմաստի-
ճանը պետք է պահել 10-12 աստիճանի
(ՑԵԼՍԻՈՒՍՈՎ) սահմաններում, խոզանոց-
ներում, հորթանոցներում և ծննդարանե-
րում 12-15 աստիճան (ՑԵԼՍԻՈՒՍՈՎ):

14. Անասունների սպասարկման հետ

կապ հունեցող անձնավորություններին գոմերն ալցելիլը թույլատրվում է ամեն անգամ ֆերմայի վարիչի, անասնաբուժակի կամ անասնապահ տեխնիկի կողմից:

15. Արգելվում է ցեղական մերինոս խոյերին, խոլիկներին պահել տեղական վոչխարների հետ:

16. Բոլոր կոլանտեսային ապրանքային ֆերմաները պետք է ապահովված լինեն անհրաժեշտ հակահրդեհային կահավորումով (տակառներ, գուլլեր, սանդուղքներ, կարթածողներ, կացիններ, հրդեհաշներ և այլն): Հրդեհային պաշտպանության ցուցմունքների համաձայն:

17. Չմեռանոցներում անասունները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան գոմերով և կերերով:

18. Արգելվում է ծխել բոլոր գոմերում, պահեստներում, խոտի, ծղնոտի, դեղերի և դարմանանոցների մոտ:

2. ԱՐՈՏԱՏԵՂԵՐԸ ՅԵՎ ՆԱԽԻՐՆԵՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԸ.

1. Բոլոր արոտատեղերը և ճանապարհ-

ները՝ նախքան անասունների այնտեղ քշելը, անպայման պետք է նայել և մաքրել զեակներից, վոսկորներից և աղբից: Աշնանը և դարնանը պետք է մաքրել և նորոգել աղբյուրները, ջրամբարները, ջուր խմիլու նավերը, կարգի բերել ջուր վերցնելու տեղերը (ամրացնել, մաքրել աղբյուրների շուրջը գտնվող հրապարակները և գետերի ափերը), մշտական հսկողություն սահմանել արոտատեղերի և ջրատեղերի վրա:

2. Գյուղերին և ձմեռանոցներին կից հարավային քամիներից պաշտպանված տեղերում առանձնացնել ուշ աշնան և ձմեռվա համար հարմար արոտատեղերը, վերտեղ տարվա մյուս ժամանակներին անասուն արածացնելը արգելվում է:

3. Մինչև արոտային սեզոնի սկիզբը անտեսության ունեցած բոլոր արոտատեղերը բաշխել նախիրների վրա: Արոտատեղերը առանձին նախիրների վրա բաշխելիս ամենամոտեկ և վերահով ամենալավ արոտամասերը հատկացնել ծծող հորթի-

րին, հղի կովերին (հղիության վերջին շրջանում), արտադրող ցուլերին և խոյերին: Ավելի հեռավոր արոտամասերը պետք է բաշխել անասունների ցածր մթերատվութուն ունեցող խմբերի ստերճ կովերի և մնացած անասունների միջև. ծծմալը մեքուռների, խոջկորների և զառների համար ֆերմաներին մատիկ հատկացնել հատուկ արոտամասեր:

4. Սահմանել արոտատեղերի արածացնելու հերթականություն, ըստ վանդակների և ժամկետների:

5. Արոտամասերը բաշխելիս անպայման պետք է ինկատի ունենալ՝

ա) արոտամասերի ապահովված լինելը բավարար ջրերով:

բ) կթու անասունների ամբողջ արոտային սեզոնում առանձին արոտամասերը քնելու նպատակահարմարությունը:

գ) Վարակիչ հիվանդություն ունեցող անասուններին պետք է հատկացնել առանձին արոտամասեր՝ ջրատեղերով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Հիվանդ անաս-

սունների համար արոտատեղ է հատկացվում այն հաշվով, վոր նրանք չանցնեն առողջների արոտամասերը և նրանց հետ չ'ընկնեն:

Արոտային սեզոնը սկսելուց 15-20 որ առաջ հովիվներին, տավարածներին, ձիապահներին, խոզարածներին և նրանց ողնականներին պետք է ծանոթացնել անասունների արոտային հիվանդություններին, կենդանիներին առաջին ոգնություն ցույց տալու կանոնների, փնտաղար և թունավոր բույսերի, արոտների ոգտադործման տեսիլայի հետ և այլն:

6. Անասուններին մինչև արոտ բաց թողնելը, պետք է կատարել հետևյալը՝

ա) բոլոր կենդանիներին յենթարկել անասնաբուժական քննության՝ հիվանդ և կասկածելի անասուններին առանձնացնել մեկուսարաններում:

բ) Սղոցել հարուստ տվող անասուններին լեղջուրների ծայրերը:

դ) Բոլոր լղար և յուսծված կենդանի-

ներին ջոկել, առանձին առանձին արածաց-
նել մինչեւ նրանց կազդուրվելը:

դ) Մնացած բոլոր անասուններին բա-
ժանել նախիրներին՝ ըստ արտադրանքի,
տարիքի յեւ սեռի (կթու տալար, սուբաշ,
մինչեւ մեկ տարեկան հորթեր, մեկից յեր-
կու տարեկան մատղաշներ, ցուլեր չեւ
այլն):

յե) Բոլոր անասունների մարմնի վրա-
լից հեռացնել կաշվի բոռերը:

8. Չի թույլատրվում անասուններին
արածացնել բանուկ ճանապարհներին, ա-
նասնադերեզմանոցների մոտի տեղերում
յեւ այն տեղերում, վորտեղ անասնաբու-
ժական հսկողության կողմից հայտարար-
ված են վարակիչ հիվանդությունների տի
սակետից անապահով վայրեր:

9). Նախրապահները, բրդագլխերը,
ծիադահները, ավադ չորանները, խոզա-
պահները պարտավոր են անասուններին
արոտ քշելուց առաջ գ. խ.ից յեւ անաս-
նաբուժաներից տեղեկանքներ վերցնել արվ-
յալ տեղի անասնասանիտարական ապահո-
վության մասին:

10) Անասուններին — դեշերային արա-
ծացումը պարտադիր է բոլոր կոլխոզ ապ-
րանքային ֆերմաների համար:

3. ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔՆ ՈՒ ՊԱՋ-
ՊԱՆՈՒՄԸ

1) Անասունների մսուրային շրջանը
սկսելուց առաջ կատարել անասնաբուժա-
կան չեւ գոո-տեխնիկական քննում, (տոհ-
մային արտադրական նպատակների հա-
մար, անպետք անասուններին խոտանում-
բրակովկան): Դրանից հետո անասունները
բաժանել խմբերի՝ ըստ սեռի, հասակի,
տոհմական հատկությունների չեւ ըստ ար-
տադրական բնույթի տեղավորել գոմերում:
Դոմում յուրաքանչյուր անասունի համար
մշտապես հատկացնել վորոշ տեղ:

2) Կենդանիների խմելու չեւ կերակ-
րելու համար նշանակվում է մշտական աշ-
խատող անձնակազմը:

3) Ամեն ուր մաքրել անասուններին
խողանակով (չոտկով), կեղտոտված տեղերը
լվանալ դու ջրով, իսկ ձիերի նկատմամբ
բացի դրանից նաև մաքրել սմբակները:

4) Մսուրային շրջանում անասուններին ամեն որ դուրս բերել զբոսանքի 2.3 ժամով, բացառությամբ շատ վատ չեղանակների (անձրեկի, քամի):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ .— Հիվանդության վերջին շրջանում կովերին յեվ խոզերին զբոսանքի հանել ընդհանուր նախիրներից առանձին:

5) Թուլատրվում ե ձիերին լողացնել միմիայն տարվա տաք չեղանակներին (արգելվում ե լողացնել հիվանդ յեվ քրտնած ձիերին):

6) Պարտադիր ե վոչխարներին լողացնել հակաքոսային լուծույթով լողարաններում՝ տարեկան 3-ամգամ, իսկ արտադրողների հարկ յեղած դեպքում ավելի, անասնաբուժի կամ անասնաբուժակի ցուցմունքներով:

7) Տնտեսության մեջ նոր բերված բոլոր անասունները պետք ե կարանտինայի լենթարկվեն 15 օրից վոչ պակաս, ձիերին յեվ խոզերին 21-օր. կարանտինայի համար հատկացվում ե առանձին գոմ յեվ արոտավայր:

8) Կարանտինի ժամկետը վերջնապես հետո անասուններին յենթարկել քննության յեվ հիվանդության բացակայության դեպքում, անասուններին տանել ընդհանուր նախիր:

9) Կարանտինայում գտնվող անասուններին սպասարկելու համար նշանակել առանձին սպասարկող պերսոնալ, հատկացնել առանձին ջրելատեղ յեվ խնամքի առարկաներ:

Կարանտինայում գտնվող անասուններին սպասարկող անձանց չպետք ե թողնել, վոր մտնեն տնտեսության անասունների ընդհանուր գոմերը յեվ վոչ ել շփման մեջ լինեն կերերի ընդհանուր պաշարի հետ:

10) Գյուղերի սահմաններից դուրս (շուկա, տոնավաճառ, ցուցահանդես և այլն, անասուններ տանելու դեպքում, կուտընտեսության վարչությունը կուտնտեսականներն ու մենատնտեսները պարտավոր են անասնաբուժից ստանալ վկայական այն մասին, վոր տվյալ տնտեսությունն

4) Մսուրային շրջանում անասուններին ամեն որ դուրս բերել զբոսանքի 2-3 ժամով, բացառութեամբ շատ վատ լեզանակներին (անձրեկ, քամի):

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Հղիութեան վերջին շրջանում կովերին յեվ խոզերին զբոսանքի հանել ընդհանուր նախիրներէց առանձին:

5) Թույլատրվում է ձիերին լողացնել միմիայն տարվա տաք լեղանակներին (արդեվում է լողացնել հիվանդ յեվ քրտնած ձիերին):

6) Պարտադիր է վոչխարներին լողացնել հակաքոսային լուծույթով լողաբաններում՝ տարեկան 3-ամեայ, իսկ արտադրողներին հարկ յեղած դեպքում ավելի, անասնաբուժի կամ անասնաբուժականի ցուցմունքներով:

7) Տնտեսութեան մեջ նոր բերված բոլոր անասունները պետք է կարանտինայի լենթարկվեն 15 օրից վոչ պակաս, ձիերին յեվ խոզերին 21-օր. կարանտինայի համար հատկացվում է առանձին գոմ լեվ արոտավայր:

8) Կարանտինի ժամկետը վերջնապէս հետո անասուններին յենթարկել քրտնութեան յեվ հիվանդութեան բացակայութեան դեպքում, անասուններին տանել ընդհանուր նախիր:

9) Կարանտինայում գտնվող անասուններին սպասարկելու համար նշանակել առանձին սպասարկող պերսոնալ, հատկացնել առանձին ջրելատեղ յեվ խնամքի առարկաներ:

Կարանտինայում գտնվող անասուններին սպասարկող անձանց հետք է թողնել, վոր մտնեն տնտեսութեան անասունների ընդհանուր գոմերը յեվ վոչ ել շփման մեջ լինեն կերերի ընդհանուր պաշարի հետ:

10) Գյուղերի սահմաններից դուրս (շուկա, տոնավաճառ, ցուցահանդես եւ այլն, անասուններ տանելու դեպքում, կոտորենտնտեսութեան վարչութիւնը կոլտնտեսականներն ու մեծատնտեսները պարտավոր են անասնաբուժից ստանալ վկայական այն մասին, վոր տվյալ տնտեսութիւնն

ու վայրը վարակիչ հիվանդություններից ապահով են:

11) Կոլիսոզ ֆերմաների, կոլտնտեսականների, մենատնտեսների անասունների նախընտրված հետեվյալ նշաններ՝ հազ, քթից ջուր թափվել, թուք թափվել, արյուն նամեղ առաջ գալը, ուռուցքներ, վիժումներ և անասունների սատկման հանկարծակի դեպքում, կոլտնտեսությունների վարչությունը, կամ Գ-Խ-ը պարտավոր են անմիջապես կանչել անասնաբուժին՝ հիվանդությունների բնույթը (գիպոսոզը) վորոշելու և միջոցներ ձեռք առնելու համար: Հիվանդ անասուններին անմիջապես պետք է առանձնացնել առողջներից և տանել մեկուսարան:

12) Հիվանդ կենդանու կանգնած տեղը անպայման ախտահանել: Այդ տեղից վերջըրած աղբը և ցամքարը ալրել շենքերից և ճանապարհներից հեռու տեղերում, չայրված մնացորդները թաղել հողի մեջ:

13) Բոլոր դուղերում, ձմեռանոցներում, ամառային արոտավայրերում կառու-

ցել անասնագերեզմանոցներ: Անասնագերեզմանոցը պատրաստվում է բոլոր բնակելի շենքերից և գոմերից մեկ կիլոմետր հեռավորության վրա: (Ճանապարհից, ջրատեղից և արոտատեղերից հեռու):

14. Կոլտնտեսական աղբանքալին ֆերմաները պետք է ունենան անասնաբուժական զեղարկղ (ապտեչկա) զեղերը գործածելու կանոնների հետ միասին:

15) Ստակած կենդանու դիակը անմիջապես պետք է փոխադրել անասնագերեզմանոց: Վիժած պառուղը, ընդերքը և սառկած հորթերի, դառների, խոջկորների, մորուկների դիակները պետք է պահել նրանց համար հատկացրված տեղերում, մինչև անասնաբուժի կամ անասնաբուժականի գալը:

16) Պետք է ամառվա ընթացքում կովերին, ցուլերին և հորթերին լողացնել կովերին 1-2 անգամ, ցուլերին 2-3 անգամ և հորթերին 2-3 անգամ (լողացումը կատարել տաք լեղանակներին և գոլ ջրով):

ՀԴՕՄ
6-5034
ԱՊՐ

4. ԶՈՒԳԱՎՈՐՄԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ (ՊԱՅ-
ԴԱՐ ՍՏԵՐԶՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ)

ՄԱՏՂԱՇՆԵՐԻ ԾՆՈՒՆԴԸ ՅԵՎ ԴԱՍՏԻԱ-
ՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

1) Անասունների զուգավորումը պետք
և կատարվի նախապես կազմված բեղմնա-
վորման պլանի համաձայն:

2) Մայրական կազմը լրիվ կերպով և
ժամանակին ծածկելու նպատակով կոլաբն-
տեսությունները և գ. խորհուրդները պետք
և ունենան՝

ա. Չեռնաքաչ զուգավորման դեպքում,
յուրաքանչյուր 60-70 կովի և յերինջի հա-
մար 1 հասուն ցուլ, յուրաքանչյուր 35-40
զամբիկի համար մեկ հովատակ, 40-50 մա-
քուն 1 խոյ (ղոչ), 20-25 մերունին մեկ վա-
րադ:

գ. Ազատ և յերաժախյին զուգավոր-
ման դեպքում 20-25 զամբիկի համար 1
հասուն հովատակ, 30-40 կովի համար 1
ցուլ, 25-30 մաքու համար 1 հասուն խոյ,
10-15 մերունի համար մեկ հասուն վա-
րադ:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ .— Յերիտասարդ
աբտադրողներին, վորոնք առա-
ջին տարին են բեղմնավորում,
տրվում և հասուն աբտադրողի
բեռնվածության կեսի չափով:

3) Կոլտնտեսականների և մենատնե-
տեսների նախընտրելի սպասարկելու հա-
մար՝ բոլոր գյուղերում կազմակերպել մըշ-
տական ցուլակայաններ, (ցուլակայանը
սպասարկում և կոլտնտեսականների և մե-
նատնտեսների կովերին), վորոնք պետք և
ապահովված լինեն անհրաժեշտ թվով աբ-
տադրողներով:

4) Թույլատրվում և զուգավորել, ա) հո-
վատակներին և զամբիկներին 3—տարեկան
հասակից:

բ) աբտադրող ցուլերին 1,5 տարեկա-
նից:

գ) իսկ եգ մողիններին 2,5 տարեկան
հասակից:

նախած ցեղային և տոհմային հատկու-
թյուններին՝

դ) վարադներին 10—12 ամսեկան,

յի) Մերուներին 9—12 ամսական.

դ) խոյերին 1—1,5 տարեկան.

ե) եգ գառներին 1—1,5 տարեկանից:

5. Տավարի, խոզերի, գաժարիկների յիվ
վոչխարների զուգավորումը սոց—սեկտո-
րում պետք է կատարել ձեռնաքաշ:

Վոչխարների ազատ զուգավորումը
թույլատրվում է կոլտնտեսականներին յիվ
միասնատեսակներին պատկանող նախիրներում:
2—3 արտադրողներ բացառությամբ հովա-
տակներից՝ բաց թողնել ընդհանուր նախիր-
ներ մասսայական զուգավորումը վերջացնե-
լուց հետո:

6. Բրուցելիոզով (վարակիչ—վիժումով,
հիվանդ մայրերը պետք է պահվեն առան-
ձին նախիրում բոլորովին մեկուսացած ա-
ռողջ նախրից, և ծածկվեն առանձին արտա-
դրողներով, վորոնք նույնպես բոլորովին մե-
կուսացած պետք է լինեն առողջ նախրից:

7. Զուգավորման կամպանիայից 1—2
ամիս առաջ բոլոր արտադրողներին և լղար
մայրերին, վորոնք պետք է զուգավորվեն,
կերակրել խտացրած կերերով և լավ խո-
տով:

8. Զուգավորված կենդանիները գրան-
ցումը (հաշվառումը) պետք է կատարել
ծածկելու որը, զամբիկներինը ծածկվելուց
հրաժարվելու որը:

9. Հղի մայրերի նկատմամբ պետք է
ուշագիշտ խնամք տանել: Զի կարելի հղի
մայրերին քշել սայթակուն ճանապարհով,
խսկ ձմեռը սառուցի վրայով: Հղի մայրե-
րին ներս տանել յիվ դուրս քշել փոքր խմ-
բերով ընդհանուր նախրից առանձին:

10. Մեկուց 1—2 ամիս առաջ հղի կո-
վերին պետք է ցամաքացնել:

11. Կոլտնտեսական ֆերմաներում ծնի-
ժամանակը մոտենալիս, հղի մայրերին տե-
ղավորել հատուկ ծննդարաններում:

ա) Զամբիկներին և կովերին 5—10 որ
առաջ.

բ) մերուններին 10—15 որ
առաջ.—

գ) վոչխարներին 1—2 որ
առաջ:

12. Մանուկներում սահմանել ամ-
բողջ որվա (գիշեր ցերեկ) հերթապահու-

թիուն, ծնած կենդանիների ընդերքն ան-
միջապես հեռացնել գոմից և հոտից: Արզե-
վում և ընդերքով (ծինը) կերակրել շներին,
թռչուններին և խոզերին:

13. Հորթի սատկած ծնվելու և վիժում-
ների բոլոր դեպքերում անմիջապես պետք
ե ակտահանման յենթարկել այն տեղը, ուր
տեղի յե ունեցել վիժումը: (Խիտ կրաշրով,
պատրաստված նոր հանգցրած կրից. իսկ
ցածքարը ու գոմաղբը այրել կամ թաղել:

14. Վիժած մայրերին պետք ե անմի-
ջապես ընդհանուր գոմերից փոխադրել մե-
կուսարան:

15. Նորածին քուռակները ծնվելուց հե-
տո առաջին 3—որը պետք ե պահվին ձիե-
րի ծննդարանում մայրերի հետ միասին:

Հորթները տեղափոխվում են հորթանոց
և պահվում են առանձին վանդակներում,
խոջկորները դրվում են արկղի մեջ յեվ
ամեն 2—-ժամը մեկ անգամ ցերեկ ու գիշեր
տարվում են մերունի մոտ ծծելու համար.
իսկ գառները առաջին 2—5 որը պահվում
են մայրերի հետ միասին:

16. Մատղաշները գոմերը պետք ե
մաքրել, ցածքարը փոխել որվա մեջ վոչ
պակաս 2—անգամ.—

17. Խոջկորները 10—որական հասակից
պետք ե ստանան հատիկային կեր. իսկ լրա-
ցուցիչ խտացրած կեր պետք ե տալ 3—ամ-
սեկան հասակից. հորթերին 1—5 որական
հասակից:

18. Մարուկներին ծծից պետք ե կտրել
միանգամից, վոչ թե աստիճանաբար՝ 4—6
ամսական հասակից, գոջիներին ծծից կտրել
աստիճանաբար 4—6 որվա ընթացքում՝ 2
ամսական հասակից, իսկ գառներին՝ 4—ամ-
սական հասակից նմանապես աստիճանաբար
10—15 որվա ընթացքում:

19. Մսուրային խնամքի շրջանում մատ-
ղաշներն ամեն որ պետք ե զբոսանքի դուրս
բերվին բացառությամբ շատ ցուրտ և վատ
յեղանակներին:

20. Ցուլիկներին եզ հորթերից անջա-
տել և առանձին պահել 5 ամսական հասա-
կից. խոջկորներին ըստ սեռի բաժանել 4
ամսական հասակից. գառները ծծից կտրե-

լու մոմենտից (4 ամսական): Քուռակներին ծծից կտրելուց հետո 5-ամսական հասակից,—

5. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԵՐԱԿՐԵԼՈՒ ՅԵՎ
ԶՐԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ.—

1. Կերը ծախսել խիստ խնայողությամբ, ճիշտ կշռված ըստ որացուցային պլանի, յուրաքանչյուր տեսակի անասունների համար սահմանված նորմաներով:

Կերի ծախսման պլանը պետք է կազմեն գոտեխնիկները, կամ անասնապահ տեխնիկները, իսկ նորմաները պետք է հաստատեն կոլտնտեսության վարչութիւնները և ընդհանուր ժողովը:

2 մինչեւ ճանապարհների փակվելը, գոմերին մոտիկ պետք է փոխադրել կերերը. կոլտնտեսութիւններում պետք է ունենալ 10-15 % -ի չափով ապահովագրական կերի ֆոնդ:

3. Հորերից, խրամատներից և կիսաաշտարակներից սիլոս պետք է հանել աստիճանաբար, խրամատի մեջից սիլոսը պետք է հանել ուղղահայած շերտով՝ վերելից մինչ

չեւ հատակը, սկսելով խրամատների մի վորեվի ծայրից, յուրաքանչյուր սըը հանելիք սիլոսի շերտի հաստութիւնը չպետք է ավելի լինի մեկ անգամվա կամ որովա պահանջից:

4. Արգելվում է սառած և բորբոսնած սիլոսով կերակրել անասուններին:

5. Անասուններին պետք է կերակրել ուրական 3-անգամից վոչ պակաս, ներքին կարգ ու կանոնով, սահմանված ժամերին, անասուններին կերակրել մուրներում և կերահագանների վրա:

6. Անասուններին արմատապտուղներ տալուց առաջ մաքրել, լվանալ ու մանրացնել:

7. Չի կարելի անասուններին կերակրել վատորակ, բորբոսնած և նեխված կերերով:

8. Կավորակ կերերը պետք է առանձնացնեն և առաջին հերթին կերակրեն նորածին մատղաշներին, հղի, ծծասյր կենդանիներին, ձիերին և արտադրողներին և ցեղական անասուններին:

9. Մատղաշների ոացիւննի (կերաբաժնի) մեջ անպայման պետք է մտցնել հանքային

աղեր (սովորական աղ, կալիճ վոսկրի ա-
յուր) և այլն.)

10. Զի թույլատրվում անասուններին
բաց թողնել արածացնելու մատղաշ յերեք-
նուկի և առվույտի դաշտերում շաղի ժա-
մանակ:

11. Զմեռը ծնած կովերին, մատղաշնե-
րին, հյուծված անասուններին պետք է ջրել
գոմի ջերմաստիճանն սնեցող գոլ ջրով, դրա
համար կենդանիների խմելու ջրերը պետք
է բերել նախորդ օրը, լցնել գոմերում տե-
ղավորված մաքուր տաշտերի կամ տակառ-
ների մեջ և բերանները ծածկել, իսկ խոզե-
րի և վոլխարների խմելու ջուրը՝ պատրաս-
տել կերի նախապատրաստման շենքում:

12. Զմեռը անասուններին պետք է ջը-
րել որական վոչ պակաս քան 2 անգամ, իսկ ամառը 3-4 անգամ:

13. Սատիվ արգելվում է առանց անաս-
նաբուժական հսկողության և թույլատվու-
թյան կերը բերել այն վայրից ու տնտե-
սությունից, վորոնք վարակիչ հիվանդու-
թյունների տեսակետից ապահով չեն:

14. Արգելվում է անասունների կերը
պահել մարդկանց արտաքնոցներին մոտիկ
տեղերում:

15. Արգելվում է անասուններին ջրել
կանգնած, լճացած ջրերից և ջրափոսներից.
աղբոյրները պետք է մաքրել առնվազն
ամիսն 2-անգամ, արգելվում է աղբյուրնե-
րում լվացք անել:

6. ԿԵՆԴԱՆԵՆԵՐԻ ՈՂՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

1. Բանող կենդանիների ճիշտ ոգտա-
գործումը կազմակերպելու համար, ձիերին,
յեղներին բաժանել խմբերի, ըստ աշխատու-
նակության: Հողբաժինն այս խմբերից
յուրաքանչյուրի համար պետք է սահմանի
արտադրանքի նորմաներ՝ ըստ աշխատան-
քի հիմնական տեսակների:

2. Յեղները յեկ ձիերն աշխատանքից
վերադառնալիս՝ ձիապահն ու յեղապահը
պարտավոր են նրանց ստուգել՝ կենդանի-
ների մարմնի վրա զարկվածի, հարվածի
տեղերը, կամ ուրիշ հիվանդությունները
յեկ պակասությունները նկատելիս, ձիա-
պահն ու յեղապահն անմիջապես այդ մո-

սին պետք է հայտնեն բրիգադիրին, վոր-
պեսզի նա միջոցներ գործադրի:

3. Բանող անասուններին շաբաթվա
մեջ 1-որ հանգիստ պետք է տալ: Հիմնա-
կան գլուղատնտեսական աշխատանքները
սկսելուց առաջ (գարնանացան, բերքահա-
վաք) բանող անասուններին պետք է տալ
յերկարատեով հանգիստ յեվ ուժեղացնել
կերակրումը 10-15 որ առաջ, իսկ հյուժ-
վածներին՝ 20-30 որ:

4. Բանող անասուններն աշխատանքի
դուրս գալուց առաջ պետք է նալվեն հա-
տուկ կանոններով: Արգելվում է չնալված
անասունները բանեցնել, նաժանավանդ քար
քարոտ տեղերում: Զիերին պետք է նա-
լել յուրաքանչյուր 1,5 ամիսը մեկ անգամ,
իսկ նախ ընկնելուց անմիջապես. բանող
անասուններին դոմերում յերկարատեով հան-
գիստ տալու դեպքում պոկել նրանց նա-
լերը:

5. Արգելվում է զուգավորման կամ-
պանիայի նախապատրաստական շրջանում
յեվ զուգավորման ամբողջ սեզոնում աշխո-

տացնել, կամ նստել այն արտադրող հովա-
տակներին, վորոնք ընտրված են զուգավոր
մանը մասնակցելու համար: Զուգավորման
սեզոնում արտադրող հովատակներին ամեն
որ 1-1,5 ժամ պետք է զբոսանքի դուրս
բերել սանձից բռնած:

6. Ստորվ արգելվում է հղի զամբիկ-
ներին նստել յեվ ոգտագործել աշխատանք-
ներում:

7. Արգելվում է առանց Հողբաժնի
թույլատվության, վաճառել շրջ. յեվ Պետ-
տոհմային մատյաններում գրանցված անա-
սուններին:

8. Ստորվ արգելվում է ցեղական յեվ
մետիս (խառնուրդ) արտադրողների ամոր-
ձատումը:

9. Արգելվում է վորեվն աշխատանքի
համար ոգտագործել պետական յեվ շրջանա-
լին տոհմային մատյանների մեջ գրանց-
ված հովատակներին յեվ ցուլերին:

10. Արգելվում է վորեվն աշխատանքի
համար ոգտագործել մատղաշներին, մինչեվ
3-տարեկան հասակը, 3-տարվա ձմռան ըս-

կըզբի քուռակը պետք է վարժված լինի
յեվ դրանից հետո՝ ձմեռը կարելի չե ոգտա-
գործել թեթեվ աշխատանքների համար՝
անտեսության ներսում. ամսվա մեջ մեկ ան
գամից վոչ պակաս: Ձիերը անտեսության մեջ
պետք է ստուգման յենթարկվեն, ձիապահ-
ների աշխատանքը պետք է գնահատվիրանող
և վոչ բանող ձիերի զրույթյան համաձայն:

7. ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՎ ՊՍՏԱՍԽԱՆԱ-
ՏԸՎՈՒԹՅՈՒՆ ԶՈՈ—ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1. Այս կանոնների իրագործումը դըր-
վում է կոլտնտեսական ապրանքային ֆեր-
մաներում ֆերմայի վարիչի, կոլտնտեսու-
թյան նախագահների, անասնապահական
բրիգադիւրների, տեխնիկ անասնապահների
յեվ անասնաբուժականների վրա, իսկ անհա-
տական ոգտագործման մեջ գտնվող անա-
սունների վերաբերյալ՝ անասունների տե-
րերի, կոլտնտեսականների յեվ Գ. Խ-ի. նա-
խագահների վրա:

2. Հիշյալ կանոնների իրագործման

դեկավարութունը յեվ հսկողութունը դըր-
վում է շրջ հողըրաժնի յեվ անասնաբուժա-
կան զոո-տեխնիկական պերսոնալի վրա:

3. Յուրաքանչյուր անասնաբուժական
կոլտնտեսութուն յեվ Գ. Խ-ը. պետք է
ունենան հատուկ մատյան զոո-վետ պերսո-
նալի այցելուների, անասնաբուժական դը-
րության վերաբերվող տվյալների, անաս-
նաբուժական զոո-տեխնիկական կանոննե-
րի յեվ հիշված անհրաժեշտ ձեռնարկում-
ների կերպագման վերաբերյալ տեղեկու-
թյունների գրանցման համար:

4. Հիշյալ կանոնները չկատարելու
դեպքում՝ հանցավորները վարչական տուժի
կարգով յենթարկվում են մինչև 50 ո.
տուգանքի կամ 15 ոը հարկադիր աշխա-
տանքի. չարամիտ դեպքում յենթարկվում
են քրեական պատասխանատվության:

Շեջանային Գործադիր կոմիտեի նախագահ՝
Ա. ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

247

21.279

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0282955